

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет ветеринарної медицини
Спеціальність 6.110101 –
“ Ветеринарна медицина “

Допускається до захисту
Зав. кафедрою _____
_____” _____ 201 р.

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему: «МЕТОДИ ПРОФІЛАКТИКИ ШЛУНКОВО-
КИШКОВИМИ ЗАХВОРЮВАННЯ МОЛОДНЯКУ ВЕЛИКОЇ
РОГАТОЇ ХУДОБИ В СТОВ «СЛАВУТИЧ» С. МАЛІ
СОРОЧИНЦІ МИРГОРОДСЬКОГО РАЙОНУ ПОЛТАВСЬКОЇ
ОБЛАСТІ»

Студент-дипломник Гуржій Галини Вікторівни

Керівник к.вет.н., доцент Шкромада О.І.

Консультанти:

1. З охорони праці _____ ст. викл. О.В. Семерня
2. З екологічної експертизи
ветеринарних заходів _____ д.в.н., професор Т.І. Фотіна
3. З економічної ефективності
ветеринарних заходів _____ к.вет.н., доцент А.І. Фотін

Рецензент: _____ д. вет. н., професор М.Д. Камбур

СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Факультет ветеринарної медицини
Кафедра терапії, фармакології та клінічної діагностики
Спеціальність 6.110101 “ Ветеринарна медицина “**

Затверджую :
Зав. кафедрою _____
“ ___ “ _____ 201 р.

ЗАВДАННЯ
НА ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ
студенту **Гуржій Галині Вікторівні**
(прізвище, ім'я по батькові)

1. Тема «Методи профілактики шлунково-кишковими захворювання молодняка великої рогатої худоби в СТОВ «Славутич» с. Малі Сорочинці Миргородського району Полтавської області»

Затверджено наказом по університету від “ ___ “ _____ 201 р.

2. Термін здачі студентом виконаної роботи у деканат _____

3. Вихідні дані до проекту (роботи)

Дипломна робота виконувалась у 2011 - 2012 роках на кафедрі терапії, фармакології та клінічної діагностики Сумського національного аграрного університету та в умовах СТОВ ”Славутич” с. Малі Сорочинці Миргородського району Полтавської області. Телята української чорно – рябої породи. Кількість ВРХ у господарстві – 1200 голів в тому числі корів - 400. Відсоток вибракування корів – 27 гол. Вихід телят на 100 корів- 87 голів. Плановий надій на одну фуражну корову - 2578 кг. Утримання – прив’язне. Тип годівлі- силосно-сінажно-концентратний. Природно-кліматична зона – лісостеп. Захворюваність та летальність новонароджених телят - 10%. Кількість дослідних та контрольних телят - по 10 голів. Вік дослідних тварин – до 20 денного віку.

4. Зміст роботи (перелік питань, що розробляються в роботі)

Метою наших досліджень було в першу чергу розробити та впровадити в виробництво новий метод профілактики

шлунково-кишкових хвороб у телят на як найбільш поширені серед новонародженого молодняку великої рогатої худоби, об'єктом дослідження були телята української чорно-рябої породи.

Завдання:

1. Вивчити етіологію диспепсії телят у цьому господарстві.
2. Вивчити морфологічні змін - у крові новонароджених телят при диспепсією.
3. Показати терапевтичну і економічне ефективність використання пробіотика споровіту.
5. Перелік графічного матеріалу Обсяг дипломної роботи 47 текстового документу, 8 таблиць 46 літературних джерела
6. Рецензенти по дипломній роботі

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
1. З охорони праці	ст. викладач Семерня О.В.		
2. З екологічної експертизи ветеринарних заходів	д.в.н., професор Фотіна Т.І.		
3. З економічної ефективності ветеринарних заходів	доцент, к.в.н. Фотін А.І.		

7. Дата видачі завдання _____

Керівник дипломної роботи : _____
(підпис)

Завдання прийняв до виконання : _____
(підпис)

Зміст

ЗАВДАННЯ НА ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ	2
РЕФЕРАТ	5
1. ВСТУП	7
2. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ	9
2.1. Етіологія та патогенез диспепсій телят	10
2.2. Патогенез захворювання	10
2.3. Клінічні ознаки, діагностика та прогноз диспепсій телят	13
2.4. Діагноз	14
2.5. Профілактика діареї	15
3. ВЛАСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ	17
3.1. Мета і завдання роботи	17
3.2. Матеріали і методи досліджень	17
3.3. Характеристика природно-економічного стану в СТОВ "Славутич" с. Малі Сорочинці Миргородського району Полтавської області	20
3.4. РЕЗУЛЬТАТИ ВЛАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	24
3.5. Використання комп'ютерних технологій для обробки інформацій	24
3.6. РОЗРАХУНОК ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОВЕДЕНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	28
3.7. ОБГОВОРЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВЛАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	30
4. ОХОРОНА ПРАЦІ	33
4.1. Правові питання охорони праці	32
4.2. Організація роботи з охорони праці в СТОВ "Славутич"	34
4.3. Оцінка умов праці на робочому місці	35
4.4. Характеристика виробничого процесу, можливих виробничих небезпек при введенні лікарських речовин коровам	37
4.5. Рекомендації щодо впровадження безпечних і здорових умов праці	41
5. ЕКОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА ВЕТЕРИНАРНИХ ЗАХОДІВ	44
6. ВИСНОВКИ	44
7. ПРОПОЗИЦІЇ ВИРОБНИЦТВУ	44
8. СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	45

РЕФЕРАТ

Дипломна робота виконувалась у 2011 - 2012 роках на кафедрі терапії, фармакології та клінічної діагностики Сумського національного аграрного університету та в умовах СТОВ "Славутич" с. Малі Сорочинці Миргородського району Полтавської області. Телята української чорно – рябої породи. Кількість ВРХ у господарстві – 1200 голів в тому числі корів - 400. Відсоток вибракування корів – 27 гол. Вихід телят на 100 корів- 87 голів. Плановий надій на одну фуражну корову - 2578 кг. Утримання – прив'язне. Тип годівлі- силлосно-сінажно-концентратний. Природно-кліматична зона – лісостеп. Захворюваність та летальність новонароджених телят - 10%. Кількість дослідних та контрольних телят - по 10 голів. Вік дослідних тварин – до 20 денного віку.

Обсяг дипломної роботи 53 текстового документу. 10 таблиць 46 літературних джерела

Тема дипломної роботи: "Методи профілактика захворювань молодняку великої рогатої худоби шлунково-кишковими хворобами в СТОВ „Славутич”.

Метою наших досліджень було в першу чергу розробити та впровадити в виробництво новий метод профілактики шлунково-кишкових хвороб у телят на як найбільш поширені серед новонародженого молодняку великої рогатої худоби, об'єктом дослідження були телята української чорно-рябої породи.

Завдання:

1. Вивчити етіологію диспепсії телят у цьому господарстві.
2. Вивчити морфологічні змін - у крові новонароджених телят при диспепсією.

3. Показати терапевтичну і економічну ефективність використання пробіотика спорівіту.

Результатом наших досліджень економічна ефективність склала 2,6 гривні в порівнянні з другою групою. Витрати на профілактику склали у дослідній групі 218 грн, у контрольній 244 грн. Тривалість лікування склала у першій групі 1 день днів, у другій 3 дні. Експеримент довів, що використання індивідуальних будиночків для новонароджених телят і імуностимулятора спорівіт є досить ефективним у боротьбі з шлунково-кишковими хворобами. Навіть при захворюванні телят хвороба протікає легкій формі і швидко піддається лікуванню.

Вступ

Проблема яку ми сьогодні піднімаємо і бажаємо частково вирішити є однією з найбільш актуальніших у агропромисловому виробництві України

При сьогоднішньому веденні тваринництва одно із найбільш важливих місць займає профілактика захворювань шлунково-кишкового тракту. Досвід показує, що тільки при комплексному підході до профілактики захворювань молодняку діарею можна одержати позитивний результат.

Розвиток тваринництва і ріст його продуктивності затримується із-за широкого розповсюдження різних хвороб сільськогосподарських тварин. Одним із найбільш розповсюджених захворювань від загальної кількості незаразних хвороб припадає на шлунково-кишкові. Ці хвороби широко розповсюджені серед молодняку тварин усіх видів, в усіх господарствах України [3, 9, 25, 27, 60].

Основна причина в захворюваності молодняку диспепсією є незбалансована годівля маточного поголів'я, недостатня ветеринарно-санітарна культура в тваринництві, порушення зоогігієнічних норм утримання як маточного поголів'я так і новонародженого молодняку. Необхідно оберігати молодняк від протягів, сирості, факторів стресу понижуючих резистентність організму тварин. Комплектувати приміщення для утримання телят на як можна коротші строки, застосовувати принцип „ пусто – зайнято ”[2, 4, 10, 13, 18].

Завдяки розробкам в області ветеринарії, а також роботам проведених практичною ветеринарною службою значно покращився епізоотичний стан господарств, знизилась захворюваність, зменшились втрати продуктивності і загибель тварин. Але все - таки шлунково-кишкові хвороби все ще є

важливою проблемою для розвитку галузі. Головною задачею сільського господарства є забезпечення населення продуктами тваринництва, а для цього необхідно збільшувати кількість поголів'я з одержання максимальної віддачі від них [3, 5, 7, 14, 16].

Широке розповсюдження шлунково-кишкових хвороб обумовлене, перш за все, зниженням природної резистентності та місцевого захисту слизових оболонок системи травлення внаслідок порушень технології утримання, високої концентрації в повітрі приміщень мікроорганізмів, у тому числі умовно - патогенних та патогенних, які активізуються на фоні імунної недостатності [6, 11, 12].

Асортимент етіотропних засобів (антибіотиків, сульфаніламідних препаратів та інше), які використовують для лікування хвороб шлунково-кишкового тракту значно розширився, але їх застосування не завжди покращує стан хворих тварин. Хвороба прогресує і через деякий час, як правило, закінчується загибеллю. Зважаючи на найбільш поширені причини хвороби (зниження природної резистентності, імунодефіцитний стан) в комплексі профілактичних та терапевтичних заходів, окрім етіотропних засобів, велике значення необхідно надавати використанню методів патогенетичної терапії, в тому числі препаратів дія яких спрямована на активізацію функцій імунної системи. Застосування імунотропних препаратів для відновлено пригнічених функцій імунної системи, що прискорює одужання тварин. Але основним у захворюванні молодняку великої рогатої худоби шлунково-кишковими хворобами є їх профілактика [6, 8, 14, 15, 29].

2. Огляд літератури.

2.1. Етіологія.

Диспепсія - гостре захворювання новонародженого молодняку, яке характеризується порушенням секреторної, моторної та всмоктувальної функцій шлунково-кишкового тракту, розладом обміну речовин, зневодненням дисбактеріозом та інтоксикацією організму.

Диспепсія (- порушення, - травлення) виникає у новонародженого молодняку всіх видів, частіше у телят і поросят. Телята хворіють у 2 - 7-денному віці, поросята - у перші дні життя, а потім у три- тижневому віці, коли починають поїдати різні кормові сумішки (при переведенні з молочної годівлі на рослинну).

Молодняк хворіє в різні сезони, але найбільш часто і тяжко хвороба перебігає у телят наприкінці зими і навесні, коли вона охоплює все поголів'я. Диспепсія об'єднує комплекс хвороб, які викликаються різними причинами, але перебігають з однаковими клінічними симптомами.

Залежно від причин, розрізняють аліментарну, аутоімунну і токсичну диспепсії. За захворювання молодняку гіпотрофією описують як ферменто-дефіцитну диспепсію, а токсичну ряд учених називає імунодефіцитною диспепсією [26, 27, 28].

Аліментарна диспепсія. Причини диспепсії різні зокрема це - фактори, які обумовлюють порушення нормального розвитку ембріона і плода; несприятливий вплив зовнішнього середовища на новонароджених; недотримання правил вирощування молодняку. Серед факторів, пов'язаних із материнським організмом, найбільш істотний вплив на виникнення захворювання спричиняють порушення обміну речовин у вагітних маток в результаті незбалансованого їх раціону за енергією,

протеїном, вітамінами і мінеральними речовинами, згодовування неякісних кормів, гіпокінезія, перенесені у період вагітності екстрагенітальні хвороби, а також хвороби родового і післяродового періодів [26, 41].

При зниженні секреторної функції шлунка і кишечника у новонародженого молодняку споживане молозиво недостатньо обробляється ферментами, білки та вуглеводи неповністю гідролізуються у травному каналі, що створює сприятливі умови для розвитку гнильної і бродильної мікрофлори та інтоксикації організму. Утворювані продукти розкладання білків (аміни, індол, скатол) і бактеріальні токсини спричиняють подразнення нервових рецепторів кишкової стінки, з'являється інтоксикація організму, іде видалення токсичних продуктів і мікроорганізмів разом з якими виводяться поживні і біологічно активні речовини, лейкоцити, імуноглобуліни, електроліти [24, 32, 33, 34].

Дія рота-, корона- та ентеровірусів посилюється частіше ентеробактеріями. Провідна роль серед останніх належить ешерихіям з адгезивними К-антигенами, її також представникам родин *Proteus*, *Klebsiella*, *Citobacter*, *Versinia* [12, 13, 45, 46].

Виникненню і розвитку токсичної диспепсії сприяють пізні випоювання першого молозива, імунодефіцитний стан [26, 27].

2.2. Патогенез.

Патогенез диспепсії включає чотири основні групи взаємозв'язаних механізмів: порушення моторної і секреторно-абсорбційної функцій травного каналу; порушення водно-електролітного обміну, що спричиняє дегідратацію, токсикоз, декомпенсований ацидоз, гемоконденсацію, утруднення функцій серця і його блокаду через надлишок іонів калію і нестачу іонів натрію; порушення, пов'язані з нестачею поживних речовин в організмі і високим рівнем процесів катаболізму; ендогенний

дисбактеріоз і можливість ендогенної інтоксикації при наявності, асоціацій висо-ковірулеитних мікроорганізмів [10, 35]

Морфологічна і функціональна незрілість органів травлення, особливо у гіпотрофіків, порушення режиму і норм годівлі, неякісне, охолоджене молозиво, блокада ферментів шлунка і кишечника аутоантитілами і антиферментами спричиняють порушення перетравлення поживних речовин молозива і молока. В результаті цього змінюються фізичні властивості і склад хімусу. Консистенція його густа, тягуча, колір сірий або бурий (у здорових тварин хімус нагадує рідку манну кашу жовтого кольору), запах кислий або гнильний. Крупинки неперетравленого казеїну збуджують механорецептори кишечника, а змінений рН хімусу, продукти неповного розщеплення молозива, гниття, мікробні токсини - хеморецептори. Трав мування слизової оболонки шлунка і кишечника згустками казеїну сприяє виділенню гістаміну, який в свою чергу посилює периегаїтику, шлунка і, а у великих концентраціях викликає спазм кишечника. Інтерорецепторний вплив з ураженням ділянок ще більше порушує функцію органів травлення - основу розвитку диспепсії і як наслідок, патологічний процес охоплює функції всіх органів і систем організму, змінює всі види обміну речовин: водно-електролітний, вітамінний, вуглеводно-ліпідний, білковий, енергетичний. Засвоєння протеїну та жиру зменшується з 98 до 40 %, що викликає негативний баланс речовин і зниження маси тіла. Активність ліпази підшлункової залози знижується майже в 3 рази, а амілази на 25 %, порівняно зі здоровими тваринами. Знижується на 60 % активність хімосину, пепсину, сичужних ліпаз [3, 19, 20, 25].

У хворих телят настає лізис мікроросинок ентероцитів, які є структурною основою мембранного травлення, зменшується

синтез ферментів, які здійснюють заключні етапи гідролізу білків, вуглеводів, ліпідів, порушується вихід їх на поверхню клітин кишкового епітелію [6, 24, 26, 32, 34, 38, 44].

Кишковий дисбактеріоз навіть при аліментарній диспепсії характеризується збільшенням кількості *E. coli* приблизно в 10 разів і зменшенням лактобактерій у 10 -100 разів. При токсичній диспепсії в 1 мл вмісту сичуга і тонкого кишечнику телят знаходять 1 -1,5 млрд. гнильних бактерій, 46 x 10¹ ешерихій (у здорових 8 x 10²). Ентеротоксини кишкової палички через проміжні продукти підвищують секрецію води і знижують абсорбційну функцію кишкового епітелію, що посилює діарею. Об'єм виділених за добу фекалій збільшується у 22 - 40 разів, а вміст у них води -у 6,4 - 30 разів. [9, 34, 37].

У хворих тварин прогресивно зменшується кількість глікогену, знижується синтез високоенергетичних фосфорних сполук, у зв'язку з чим нервова система втрачає здатність забезпечувати захисні функції організму.

2.3. Клінічні ознаки.

Симптоми. Аліментарна диспепсія з'являється на 2 - 5-му дні життя і характеризується розладом травлення без значних змін загального стану тварин. Апетит знижений, перистальтика кишечника посилена, дефекація часта, кал розріджений. Температура тіла в межах норми.

При токсичній диспепсії швидко настають пригнічення, залежування, виснаження. Хворі телята лежать, витягнувши голову, слабо реагують на зовнішні подразники, нерідко скрегочуть зубами, періодично з'являється тремор м'язів. Шкіра зниженої еластичності, складка шкіри в ділянці шиї розправляється за 4 - 20 с.

Температура шкіри на різних ділянках буває різною: нижні ділянки кінцівок, вуха, носове дзеркальце - холодні. Волосяний покрив стає тьмяним. З наростанням ознак захворювання температура тіла поступово знижується.

Апетит знижений або відсутній. Дефекація часта, профузний понос кал рідкий, жовто-сірий, інколи із зеленкуватим відтінком. Часто анальний отвір відкритий і з нього мимовільно виділяються калові маси, які забруднюють тазову частину тулуба, хвіст, кінцівки [3, 4].

У хворих тварин стає частішим пульс, тони серця приглушені, вольтаж зубців електрокардіограми зменшений, зубці деформовані, розширені, інтервали PQ, PT подовжені, інколи зміщуються від ізоелектричної лінії. Такі зміни ЕКГ характерні для міокардозу.

[24, 25].

2.4. Патолого – анатомічні зміни.

На розтині при аліментарній диспепсії знаходять дегідратацію тканин, западання очей в орбіти, сухість шкіри, підшкірної клітковини, брудно-сіру рідину і згустки казеїну в сичузі, лояльну гіперемію і набряк слизових оболонок шлунка і тонкого кишечника, дистрофію міокарда, печінки. Селезінка зменшена (гострі краї, капсула зібрана в складки), інколи без змін.

Трупи телят, що загинули від токсичної диспепсії, виснажені, з виразними ознаками зневоднення (западання очних яблук в орбіти, сухість під шкірної клітковини та м'язів, відсутність сторонньої рідини в порожнинах тіла). Носо-губне дзеркальце ціанотичне, ясна почервонілі. Шкіра в ділянці стегон та хвіст забруднені рідкими сіро-жовтуватими фекаліями сичуг помірно наповнений брудно-сірою рідиною із домішками слизу та казеїнових згустків різних розмірів. Слизова оболонка сичуга

набрякла гіперемійована, покрита значною кількістю слизу і часто може бути пронизана крапковими крововиливами. [34, 41].

2.5. Діагноз і диференційний діагноз.

Діагноз ставиться на основі анамнезу, аналізу годівлі та умов утримання корів і новонародженого молодняка, симптомів хвороби, результатів патолого-анатомічного розтину, лабораторних досліджень.

2.6. Запропоновані методи лікування.

Проведені багаторічні дослідження свідчать доцільність застосування лікарських трав на лікування і профілактики при шлунково-кишкових хворобах телят. Виробничі досліди у господарствах Восточно-Казахстанской областей підтвердили високу лікувальну і профілактичну ефективність використання тих рослин придиареє телят. З лікувальною метою їхньої призначають у вигляді настою 1:10 в дозі 10мл/кг зподтитрованим антибіотиком за 30-40 хв до дачі молозива кілька разів на день [8].

З профілактичної метою настої і відвари рослин необхідно давати через 2-3випойки протягом 3-5 діб. У таких випадках хвороба протік легше, скорочувався падіж.

Систематичне застосування телятам лікарських рослин поряд з іншими заходами дозволяє у багатьох господарствах країни довести схоронність телят до 96,5-98,5%. Ферментний препарат панкреаветин масамиліолітической, протеолітической і ліполітической активністю. Він екологічно безпечний, нешкідливий і вона має вираженим токсичну дію на організм тварин. Результати науково-виробничих дослідів показують, що препарат ефективнопрофілактирует хвороби травної системи у телят, поросят і курчат і сприяє підвищенню збереження [10].

Отже, найбільш виражений ефект отримали при застосуванні хіміотерапевтичних засобів у поєднанні із відваром кореня і кореневищ родовика і кори дуба. Це дає підстави рекомендувати застосування

антибіотика комплексно з відваром кореня і кореневищ родовика лікарської і кори дуба при диспепсії телят [11].

Показано багатогранна і різнобічна позитивна дія пробіотиків на організм тваринного-хазяїна, яка опосередковується через регулювання кишкового мікробного балансу (освіту антибактеріальних речовин і інгібування кишкових патогенів, конкуренція за живильні речовини й визначити місця адгезії), зміна мікробного метаболізму, стимуляція імунної системи, протипролептическое і антихолестеринемическое дію. Сформульовані основні вимоги, які пред'являються бактеріальним штаммам, що використовуються на приготування пробіотиків [12, 40, 43].

Препарат споривит вміщує культуру сапрофітних мікроорганізмів (сінної палички) спеціально виділеного штаму 12В. При потраплянні у організм тварини бактерії *Bacillus subtilis* виробляють антибіотичні речовини, і ферменти (протеазу, амілазу, геміцеллюлазу та ін.). Механізм дії препарату проявляється у високій антагоністичній дії по відношенню до патогенів (вірусам, аеробним бактеріям і грибам). Препарат нейтралізує руйнівну дію токсинів на організм тварини, оказує комплексну протизапальну і імуностимулювальну дію. Прием препарату нормалізує і покращує травні процеси у тварин, збільшує апетит, підвищує засвоєння мікро- та мікроелементів з раціону.

Широке використання антибіотиків в промисловому тваринництві дозволяє успішно розв'язувати ряд проблем інфекційної і неінфекційної патології. Проте тривале і нерегульоване застосування антибіотиків призводить до появи опірності ним бактерій, розвитку дисбіотических станів кишечника і появи алергічних реакцій. Усе це згубно б'є по подальшій лікувально-профілактичній роботі [21, 22, 23].

2.7. Профілактика.

Профілактика шлунково-кишкових хвороб молодняку ґрунтується на виконанні комплексу організаційно-

господарських і спеціальних ветеринарних заходів, неухильному дотриманні гігієнічних норм вирощування тварин, підвищенні загальної резистентності, зменшенні патогенного впливу різних мікроорганізмів, забезпеченні повноцінної, збалансованої годівлі й оптимальних умов утримання маток, гігієни родів і вирощування приплоду, особливо у перші дні його життя.

Особливу увагу звертають на дотримання правил гігієни отелень та опоросів - обмивання тварин перед переведенням до родильного відділення (родами), дезінфекція станків, боксів, стійл тощо, обробка вимені дезінфікуючими розчинами, дотримання умов годівлі вагітних тварин та тварин під час родів. Для профілактики захворювання з раціону сухостійних корів слід виключити жом, знизити дачу силосу, дотримуватись цукрово-протеїнового співвідношення (1:1-1:2). Не пізніше 1-2 год після народження теляті випоюють молозиво (імуноглобуліни молока матері проходять через стінку кишечника лише в перші 6-8 год після народження) і потім дотримуються кратності його випоювання (4-6 раз в перші дні життя). Під час родів та протягом 10 днів після них необхідно проводити прибирання станків, боксів, стійл тощо не менше 2-х разів на добу і обробляти очищені місця 2-3%-ним розчином їдкового натру. Для дезінфекції приміщень при можна застосовувати також 4%-ний розчин феноляту натрію лужний (ФНЛ). Після прибирання проходи між станками, боксами, стійлами тощо, їх промивають 1%-ним розчином їдкового натру або посипають негашеним вапном (пушонкою) [30, 31].

Першочергове значення у боротьбі з диспепсією молодника набувають організаційно-господарські (годовля доброякісними і повноцінними кормами, підтримка мікроклімату у відповідності до технології тощо) і загальні ветеринарно-санітарні (дотримання принципу "приміщення вільне - приміщення зайняте", якісна дезінфекція, своєчасне сортування поросят) заходи [4, 5, 25, 26].

3. Власні дослідження.

3.1. Матеріали та методи досліджень.

Робота виконувалась у 2011 - 2012 роках на кафедрі терапії, фармакології та клінічної діагностики Сумського національного аграрного університету та в умовах СТОВ “Славутич” Миргородського району Полтавської області.

Бактеріологічні дослідження патологічного матеріалу проводили в бактеріологічному відділу Сумської регіональної державної лабораторії ветеринарної медицини.

Об'єктами досліджень були телята української чорно – рябої породи, здорові та хворі тварини з ознаками захворювання шлунково - кишкового тракту

Предметом досліджень були кров, шматочки паренхіматозних органів, відрізок кишечника, лімфатичні вузли відібрані від загиблих тварин.

Методи дослідження - клінічні, гематологічні, біологічні та бактеріологічні дослідження патматеріалу.

З метою виключення заразних захворювань нами був проведений детальний аналіз епізоотологічного стану господарства. При цьому велику увагу приділяли даним ветеринарного обліку, безпосереднього обстеження господарства. Визначили характер прояву, стаціонарність, фактори і умови виникнення захворювання. Проводили оцінку заходів що до лікування і профілактики даного захворювання.

Враховували ветеринарно-санітарний стан ферми, комплектування і розміщення стада, умови годівлі і утримання стільних корів, час прояву і форми перебігу захворювання, вік і кількість хворих тварин, клінічні і паталогоанатомічні зміни, результати гематологічних, біологічних, імунологічних, бактеріологічних досліджень.

Проводили оцінку заходів боротьби і профілактики із захворюваннями, які перебігають з ознаками ураження шлунково – кишкового тракту

В умовах ферми було сформовано дві групи тварин по 10 голів у кожній. Тварин у дослідну і контрольну групи відібрали за принципом аналогів.

Під час проведення дослідів контрольна група телят нічим не відрізнялася від системи утримання прийнятої у господарстві. Щоденно проводили клінічний огляд тварин. Особливу увагу приділяли загальному стану тварини, прийому корму.

Для оцінки клінічно-фізіологічного стану тварин два рази на добу (вранці і ввечері) проводили термометрію, підраховували кількість пульсу, та частоту дихальних рухів за одну хвилину. До і після дослідів проводили гематологічний, біологічний та бактеріологічний аналіз проб крові. Проводили біохімічні дослідження крові, визначили вміст гемоглобіну, кількість еритроцитів, лейкоцитів, загального білка та його фракцій, глюкози, кальцію фосфору, резервну лужність за загальноприйнятою методикою [27].

Діагностику захворювання проводили комплексно, використовуючи загальні методи: огляд, пальпацію черева, термометрію та проводили лабораторні дослідження.

Ідентифікація виділених культур проводили за характером росту на поживних середовищах, за даними бактеріального дослідження, здатністю до пігменто-утворення, утилізації цукру та багатоатомних спиртів, властивістю утворювати сірководень та за гемолітичною активністю [28].

Контрольну та дослідну групу через 12 -14 годин після народження та висихання розміщали в індивідуальних будиночках на відкритому повітрі.

Індивідуальні будиночки були зроблені із дерева розміром 150x200x120. Оббиті мішковиною та целофановою плівкою. Без підлоги яку замінили товстим шаром соломи. Після кожного теляти яке перебувало у будиночку 20 днів, робилася механічна очистка, дезінфекція, санація біля 4-5 днів а потім будиночок обов'язково переносився на друге місце де і поміщали інше теля. Для вигулу та напування теляти перед будиночком була невелика загородка висотою до 1 метра та площею 1500 x 1500см.

В дослідній групі телята отримували щоденно імуностимулятор – споровіт 2 мл на одну тварину. В дослідній групі телята не захворіли.

В контрольній групі загинуло одне теля, інші – лікувалися за схемою із застосуванням етіотропної, патогенетичної та імуностимулюючої терапії. захворіло одне теля на 4 дню після народження. Для лікування телят в контрольній групі було замінено одну дачу молока на фізіологічний розчин та зроблені три ін'єкція енроксилу 5% . Зоовіт – 3, кофеїн бензоат-натрію 2мл.

Із антибактеріальних засобів використовували препарат Енроксил 5%, для ін'єкції. Це антибіотик, що відноситься до групи фторхінолонів, активний проти грам позитивних та грам негативних мікроорганізмів: E coli, Salmonella, Micoplasma, Samphilobacter та інші. Препарат застосовують підшкірно 1 раз вдень на протязі 2-3 днів в дозі 1 мл. на 20 кг. живої ваги

Економічну ефективність проведеного лікування розраховували згідно “Методичним вказівкам по використанню дипломних робіт”

3.2 Характеристика господарства.

СТОВ „Славутич” розташоване у лісостеповій зоні України на півночі Полтавської області. В господарстві розводиться та утримується українська чорно-ряба молочна порода корів. Товариство знаходиться в населеному пункті с. Малі Сорочинці.

Кліматичні умови характеризуються помірно-теплим літом з достатньою кількістю опадів та сніжною зимою з нестійкою погодою. У календарному році 110 днів з температурою +15°C та вище, безморозний період 150 –160 Територія господарства входить у склад східного агрогрунтового району лівобережної частини лісостепу України. У ньому клімат помірно-континентальний.

Рельєф місцевості частково пересічений ярами та балками . У таблиці 1 та 2 наведено розмір та структуру земельних угідь, посівних площ у 2012 році.

Таблиця №1

Розмір та структура земельних угідь

Показники	Розмір, га	Структура,%
Загальна площа	1652	100
С/г угіддя	1420	98
Рілля	1350	81,4
Сінокоса	97	5,6
Пасовища природні	40	1,9

Структура посівних площ у 2012 році.

Культури	Площа, га	Структура, %
Всього	1343	100
Зернові	657	45,4
Кукурудза	525	40,5
Цукровий буряк	120	7,0
Багатолітні трави	80	6,1

Кількість тварин у господарстві

Статеві-вікові групи тварин	кількість
ВРХ всього	1200
У т.ч корови	400
Молодняк і доросла худоба на відгодівлі	800
У т.ч. основних свиноматок	25
Кнурів	6
Молодняк і свині на відгодівлі	322
Коні	5

3. Вихідні дані до роботи –Телята української чорно – рябої породи. Кількість ВРХ у господарстві – 1200 голів в тому числі корів -400. Відсоток вибракування корів – 27 гол. Вихід телят на 100 корів- 87 голів. Плановий надій на одну фуражну корову - 2578 кг. Утримання – прив'язне. Тип годівлі- силосно-сінажно-концентратний. Природно-кліматична зона – лісостеп. Захворюваність та летальність новонароджених телят - 10%. Кількість дослідних та контрольних телят - по 10 голів. Вік дослідних тварин – до 20 денного віку.

Економічна ефективність скотарства на 2011–2012 роки

Показники	Отримані результати
Кількість корів, гол.	410
Середній надій на корову , кг.	2618
Реалізовано молодняку, гол.	318
Отримано телят на 100 корів по господарству, гол.	85
Середньодобовий приріст ВРХ по , г.	411
Витрати кормових одиниць на 1 ц продукції:	
Молока	1,28
Приросту ВРХ	16,7
Собівартість 1ц продукції ,грн.	
Молока	48,85
Приросту ВРХ	452,70
Вироблено на 100 га с/г угідь, ц	
Молока	364
м'яса	57
Рентабельність виробництва %	
Молока	48
Приросту ВРХ	- 7
По господарству цілому	
Одержано прибутку тис. грн..	522
У т. ч від рослинництва	413
У т.ч від тваринництва	109

Незадовільні економічні показники галузі скотарства у господарстві СТОВ „Славутич” виникли з причини низького рівня забезпечення тварин кормами і незбалансованість раціонів їх годівлі за поживними речовинами в останні років. Лише у 2006 році, згідно даних виробничої програми забезпеченість

тваринництва кормами вдалося підняти й зрушити у кращий бік за заготовівлею деяких видів кормів. Так, відсоток забезпеченості відповідно склав: сіна –69, силосу –73, концентрованих кормів – 45, разом грубих і соковитих кормів у кормових одиницях – 99. на одну кормову одиницю припадає 82 г. перетравного протеїну.

З метою визначення поширення захворювання телят шлунково-кишковими хворобами нами було детально проаналізовано дані ветеринарної звітності за 2011– 2012 роки.

Таблиця №5

Дані ветеринарної звітності по незаразним та заразним хворобам молодняку великої рогатої худоби

№ п/ п.	<i>Незаразні захворювання</i>	Захворіло тварин				
		Роки			Всього	
		2010	2011	2012	Голів	%
1	Диспепсія	59	66	61	186	69,1
2	Гіпотрофія	2	8	6	16	5,9
3	Гіповітаміноз	1	2	--	3	1,1
4	Козеїно – безоарна хвороба	3	2	4	9	3,4
5	Періодична тимпанія	-	2	1	3	1,1
6	Бронхопневмонія	14	20	18	52	19,3
*	Всього	79	100	90	269	100

Як видно з таблиці №5 що серед хвороб молодняку зустрічаються такі незаразні хвороби як диспепсія 69,1% гіпотрофія 5,9%, казеїно - безоарна хвороба 3,4%, гіповітаміноз 1,8%, періодична тимпанія 1,1%, бронхопневмонія 19,3%. Таким чином, аналізуючи дані таблиці можна зробити висновок, що хвороби молодняку широко розповсюджені в господарстві

“Славутич” і при цьому завдають значні економічні збитки господарству, які перед усім складаються недоотриманням приросту, втрати продуктивності та витрати на лікування,

Аналізуючи умови утримання та годівлі тварин нами було встановлено, що раціон тварин являється бідним по багатьом поживним речовинам. Так раціон в сухостійний період корів включав соломку пшениці –3,5 кг, силос кукурузник 20 кг, сіно-1 кг, що не відповідає нормам . Аналіз умови утримання показав, що в приміщеннях де утримуються маточне поголів'я тварини відсутня вентиляція, що вплинуло на концентрацію шкідливих газів: аміаку та сірководню. Таким чином виходячи з вище зазначеного можна зробити висновки що причиною виникнення та розвитку хвороб молодняку в умовах господарства були перед усім неповноцінна годівля тварин, незабезпеченість раціону поживними речовинами, низька якість кормів, порушення норм утримання як молодняку так і корів у сухостійний період, що й призводить до збільшення захворюваності.

3.3 Результати власних досліджень

За період досліджень нами встановлено, що найбільш ефективним методом профілактики діареї молодняку великої рогатої худоби є утримання телят до 20 денного віку в індивідуальних будиночках на відкритому повітрі

Таблиця № 6

Схема профілактики діареї у телят

Група	Кількість Голів	Лікувальні препарати	Кількість днів	К-ть хворих
Дослідна	10	Споровіт 2 мл	7 днів	0
Контрольна	10	Енроксил 5% 2мл. п/ш, кофеїн бензоат- натрію 2 мл. п/ш, Натрія нуклеїнат 0,25 мл в/ м Глюкоза 20% по 5 мл Споровіт 5 мл	3 дні 3 дні 1 раз 3 рази на день 3дні 3 дні	3

Як видно із таблиці № 6 профілактика в дослідній групі тривала 7 днів. В контрольній групі тварин приходилося лікувати 3 дні, що в свою чергу призводить до більших економічних затрат та робочого часу. В подальшому споровіт задавався телятам обох груп протягом 1 тижня для закріплення отриманого результату.

З таблиці 7 видно у сироватці крові корів були низькі показники кальцію, фосфору, загального білку та каротину у новонароджених телят у складі сироватки крові також були відповідні відхилення.

**Середні показники біохімічного складу сироватки крові
сухостійних корів та новонароджених телят
у перші дні життя.**

Показники крові	Корови	Телята
Каротин, мкг/100мл	44,9 ± 28	4,8 ± 0,3
Загальний кальцій, мг/100мл	8,3 ± 0,75	9,37 ± 0,64
Неорганічний фосфор, мг/100мл	3,9 ± 0,60	4,9 ± 0,9
Лужний резерв, об % CO ₂	52,9 ± 3,27	50,1 ± 2,17
Загальний білок, г/л	64,4 ± 2,1	91,2 ± 1,3
Глюкоза, мг/100мл	41,3 ± 3,6	81,6 ± 2,4

Це свідчить також про знижену природну опірність і реактивність новонароджених телят. Після тривалого спостереження за новонародженими телятами ми відмічали, що на протязі 12 –18 днів в у деяких телят біохімічні показники сироватки крові вирівнювались.

3.5 Використання комп'ютерних технологій для обробки інформацій

Для написання дипломної роботи використовувалася програма Windows -98 та Microsoft Excel. Програма Windows -98 представляє собою програму необмежених можливостей для модифікацій і розширень. За допомогою даної програми можна вибирати шрифт друку, відображати математичні формули та багато іншого.

Одним з важливих елементів інформаційних технологій є електронні таблиці або табличні процеси. Особливістю табличних

процесів полягає в тому, що за їх допомогою можна не тільки вводити дані в клітку таблиці, а й редагувати та формувати, застосовуючи формули для опису зв'язку між знаками, що зберігаються в різноманітних клітинах зміна значення якого-небудь показника призводить до зміни значення розрахункових показників і тим самим при поповненні певних даних та поповнення всієї таблиці відбувається автоматично.

Використання формули, широкого набору функцій дозволяє вирішувати різноманітні задачі в різних сферах діяльності людини, в тому числі й при написанні дипломної роботи.

Основними можливостями табличного процесора є: створення та редагування електронних таблиць, створення підсумкових та зведених таблиць, статистична обробка даних, оформлення та друк документів, які містять двовимірні таблиці, побудова графіків та діаграм та інше.

3.6 Розрахунок економічної ефективності

Для визначення економічної ефективності проведеного лікування в СТОВ „Славутич” нами було визначено економічні збитки від хвороби, які вираховували за слідуючою формулою:

Економічну ефективність визначали за формулою

$$X=(K/V) * K_t * K_v * Ц , де$$

K/V – кількість препарату введеного на одну голову

K_t – кількість тварин

K_v - кількість введень

Ц- ціна однієї дози

Для профілактики в дослідній групі було використано споровіт 3 мл, 1 мл якого коштує – 1,56 грн.

$$X_d=2*10*7*1,56 =218 \text{ грн.}$$

Для лікування в контрольній групі було використано Енроксил 5% -2мл

1мл коштує 0,95 грн.

Енроксил 5%

$$X_k=2*1*3*0,95 = 5,7\text{грн.}$$

кофеїн бензоат-натрія

1мл коштує 0,57 грн

$$X_k=2 *1*3*0,57=3,42 \text{ грн.}$$

Для лікування та профілактика в контрольній групі було використано споровіт 5 мл, 1 мл якого коштує – 1,56 грн.

$$X_k=3*10*3*1,56 = 234\text{грн.}$$

з метою симптоматичної терапії застосовували 20% глюкозу – 5 мл Глюкоза 20%, 1 мл коштує - 0,02грн.

$$X_k=5*3*3*0,02= 0,9\text{грн}$$

Лікування контрольної групи склало:

$$X_k = 5,7 + 3,42 + 0,9 + 234 = 244 \text{ грн}$$

$$E_e = X_k - X_d$$

$E_e = 244 - 218 = 26$ грн на 10 телят, таким чином економічний ефект від застосування препарату споровіт з розрахунку на 1 голову склав 2,6 грн.

Показники економічної ефективності, n=10

Таблиця № 8

Найменування показників	Одиниця виміру	групи	
		дослідна	контрольна
Кількість телят задіяних у профілактиці	Голів	10	0
Кількість телят, яких лікували	Голів	0	3
Одужало телят	Голів	0	3
Тривалість лікування	Дні	0	3
Витрати на профілактику	Грн	218	0
Витрати на лікування	Грн	0	244
Економічна ефективність з розрахунку на 1 голову	Грн	2,6	0

Як видно з таблиці №8, економічна ефективність терапевтичних заходів проведених в першій групі телят склала у порівнянні з другою групою (контроль) склала 2,6 гривні.

3.7 Обговорення результатів досліджень.

В дослідному господарстві СТОВ „Славутич” Миргородського району Полтавської області за даними наших досліджень та аналізу ветеринарної звітності за 2010 - 2012 роки по розповсюдженості і економічним збиткам, диспепсія займає перше місце серед усіх незаразних хвороб.

Диспепсія - гостре захворювання новонародженого молодняку, яке характеризується порушенням секреторної, моторної, всмоктувальної і екскреторної функцій травного каналу, розладом обміну речовин, зневодненням дисбактеріозом та інтоксикацією організму.

Диспепсія виникає у новонародженого молодняку всіх видів, частіше у телят і поросят. Телята хворіють у 2 - 7-денному віці, поросята - у перші дні життя, а потім у три- тижневому віці, коли починають поїдати різні кормові сумішки (при переведенні з молочної годівлі на рослинну).

Молодняк хворіє в різні сезони, але найбільш часто і тяжко хвороба перебігає у телят наприкінці зими і навесні, коли вона охоплює все поголів'я. Диспепсія об'єднує комплекс хвороб, які викликаються різними причинами, але перебігають з однаковими клінічними симптомами.

Основною причиною розладу шлунково-кишкового тракту є порушення зоогігієнічних норм і ветеринарно-санітарних вимог що до вирощування молодняку та незбалансованість раціону у високотільних корів.

Як показали наші спостереження, диспепсія зустрічається зазвичай у ослабленого молодняку. Із причин, на ґрунті яких з'являвся ослаблений молодняк, частіше були різні порушення режиму годівлі і утримання глибокотільних корів, недотримання правил гігієни родів, неправильне напування молозивом та ін.

Внаслідок цих причин молодняк ставав нестійким до дії умовно-патогенної мікрофлори.

Серед таких факторів у виникненні захворювання велику роль відігравали різні порушення санітарно-гігієнічних норм утримання тварин (висока вологість та підвищена концентрація газів у повітрі). Під дією цих факторів знижується місцева стійкість слизової оболонки шлунково-кишкового тракту, що знижує місцевий захист і відкриває ворота умовно-патогенній мікрофлорі.

За даними багатьох дослідників, умовно-патогенні мікроорганізми, такі як пастерели, пневмококи, стрептококи, стафілококи, бордетели, ешеріхії, мікоплазми, віруси грипу, парагрипу та інші, спричиняють запалення слизових оболонок шлунково-кишкового тракту [26, 27].

Виходячи з цього метою наших досліджень було вивчення методів профілактики шлунково-кишкових хвороб.

Таким чином виключити етіологічну роль умовно-патогенної мікрофлори виникненні діареї.

Біологічними дослідженнями крові сухостійних корів та новонароджених телят встановлено, що у сироватці крові сухостійних корів та отриманих від них телят порушена лужно-кислотна рівновага в бік ацидозу, незначний вміст білка, каротину, кальцію і фосфору.

Аналіз у сих можливих причин виникнення діареї у телят показав, що в умовах дослідних господарств захворювання спричиняються рядом етіологічних факторів - це перш за все погані умови утримання та годівлі маточного поголів'я, заповнення боксів новонародженими телятами довгий час, що спричиняє утримання молодняку різного віку це дає можливість

умовно патогенній мікрофлорі пасажуватися на ослабленому молодняку збільшуючи свою патогенність.

Комплексне лікування хворих на діарею тварин повинно включати етіотропну, патогенетичну та симптоматичну терапії. В зв'язку з тим, що безпосередня роль в розвитку запалення належить мікроорганізмам етіотропна терапія наряду з покращенням умов утримання і годівлі повинна включати застосування антибактеріальних препаратів [28].

Дослідженнями встановлено, що в умовах СТОВ “Славутич” серед телят першої (дослідної) групи, які отримували щоденно імуностимулятор споровіт хворих на діарею не виявлено.

Тоді як серед телят контрольної групи, яким не задавали імуностимулятор захворіло 3 телят, курс лікування яких склав 3 дні. Телята контрольної групи лікувалися з використанням антибіотику Енроксил 5% 2 мл п/ш, кофеїн бензоат-натрію 2 мл п/ш, натрія нуклеїнат 0,25 мл в/м, Глюкоза 20% по 5 мл, споровіту 5 мл

Економічна ефективність від застосування пробіотику споровіту у дослідній групі у порівнянні з контрольною групою склала 2,6 грн. Таким чином видно, що профілактика діареї у телят дає змогу значно знизити економічні збитки від захворювання і загибелі тварин та підвищити економічну ефективність лікування.

4. Охорона праці

Охорона праці - це система правових, соціально-економічних, організаційно - технічних, санітарно - гігієнічних та лікувально-профілактичних заходів і засобів, які спрямовані на збереження здоров'я та працездатності людини в процесі праці.

Декларований в Україні пріоритет життя і здоров'я працівників, а також повна відповідальність роботодавця за створення безпечних умов праці здійснюються за допомогою широкої системи правових, економічних, організаційних і технічних заходів.

Основні питання охорони праці регулюються:

- Конституція України, від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР із змінами, внесеними згідно із Законом N 2952-VI, від 01.02.2011.
- Кодексом законів про працю, від 10.12.1971 р. № 322-VIII з останніми змінами до статті 121, від 19.04.2011 р. № 3231-VI.
- Закон України «Про охорону праці», від 14.10.1992 № 2694-XII,
- Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності», від 23.09.99 р. №1105-XIV
- Закон України «Про внесення змін до Закону України “Про охорону праці”», від 21. 11. 2002 р. зі змінами до статей 21 та 33, від 4.06.2009 р. та статей 19 та 43, від 2.06.2011.
- Нормативно-правові акти, система стандартів безпеки праці, інструкції, розпорядження керівництва.

4.2. Організація роботи з охорони праці в СТОВ «Славутич»

В сучасних умовах, коли виробництво продукції тваринництва здійснюється на промисловій основі, проходить масове введення на фермах

засобів механізації і автоматизації виробничих процесів, охорона праці є обов'язковим і важливим елементом в організації виробництва.

Для функціонування охорони праці проводиться комплексне планування робіт. Для цього укладається колективний договір, в якому визначаються обов'язки сторін щодо регулювання виробничих та трудових відносин. На виробничій сільськогосподарській ділянці розроблений поточний план робіт, який включає такі питання, як механізація важких і ручних робіт, охорона праці жінок і неповнолітніх, обов'язкові ветеринарно-санітарні заходи та інше. Для фінансування робіт з охорони праці в господарстві створений фонд охорони праці в який перераховують кошти із власного бюджету у визначений строк. Але цих коштів недостатньо для повного забезпечення засобами індивідуального захисту працівників при виконанні робіт із шкідливими і небезпечними умовами [28, 35, 44].

Недоліки потенційно впливають на стан виробничого травматизму (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Показники стану охорони праці в СТОВ «Славутич»

Назва показників	Одиниця виміру	По рокам		
		2010	2011	2012
Середньооблікова кількість працюючих, (Р)	чол.	110	135	140
Кількість нещасних випадків, (Т)	випад.	1	2	1
У тому числі з летальним наслідком, (Т _{СМ})	випад.	–	–	–
Кількість днів непрацездатності від травматизму, (Д _т)	днів	50	120	25
Матеріальні збитки від травматизму	грн.	620	1140	280
Коефіцієнт частоти травматизму, (К _ч)		6,34	10,45	5,94
Коефіцієнт важкості, (К _в)		60	51,5	15
Коефіцієнт втрат робочого часу, (К _{вч})		367,32	543,90	98,17
Кількість випадків захворювань (С)		–	1	1
Кількість днів непрацездатності від захворюваності (Д _з)		–	40	21
Коефіцієнт захворюваності (К _з)		–	0,63	0,69
Коефіцієнт непрацездатності від захворювань (К _{дз})		–	17,24	9,72
Асигновано коштів на охорону праці	грн..	2500	3450	4500
Витрачено коштів на охорону праці	грн.	2500	3450	4500
Кількість пожеж	вип.	–	–	–
Матеріальні збитки від пожеж	грн.	–	–	–

Працівники господарства, незалежно від виду робіт, один раз на рік, на початку березня, проходять медичний огляд.

Для догляду тварин, за кожною виробничою групою закріплені постійні працівники, які навчені безпечним прийомом утримання, годівлі і догляду за тваринами.

На молочнотоварній фермі проводяться наступні види інструктажів: вступний, первинний, повторний, позаплановий, цільовий.

На молочнотоварних фермах за виконання робіт з охорони праці основну відповідальність несуть головний лікар ветеринарної медицини і головний зоотехнік господарства. Зокрема для головного лікаря ветеринарної медицини існують чітко визначені обов'язки. А саме він повинен здійснювати постійний контроль за ветеринарно-санітарним станом на фермах, стежити за дотриманням Ветеринарного статуту України та інструкцій з охорони праці та техніки безпеки при проведенні обробок тваринницьких приміщень, інвентарю і тварин хімічними речовинами, контролювати використання лікарських препаратів, приладів, пристроїв та інших засобів, впроваджувати методи профілактики хвороб різної етіології, організовувати дезінфекційні бар'єри, забезпечувати працівників спецодягом в умовах карантину. Лікарем ветеринарної медицини ведеться сувора документація – амбулаторний журнал, журнал про проведення діагностичних і профілактичних заходів, журнал списування ветеринарних препаратів, журнал патологоанатомічного розтину трупів та інше.

4.3. Оцінка умов праці на робочому місці

В приміщенні молочнотоварної ферми в дуже поганому стані знаходиться вентиляційна система, через це в приміщеннях накопичується багато шкідливих газів, а особливо аміаку, підвищена вологість, що негативно впливає на здоров'я і на працездатність.

На молочнотоварній фермі велику увагу необхідно зосередити на протипожежних заходах, незважаючи на те, що ззовні на видному місці і встановлений спеціальний пожежний щит, де розташовані первинні засоби пожежогасіння. Більшість пожеж проходить через халатності, необережності працівників поводження з вогнем. Розповсюдження пожеж сприяють засміченість території ферм сіном, підстилкою, гноєм, брудом.

Для попередження і успішної боротьби з пожежами працівники тваринництва повинні знати причини їх виникнення, виконувати правила пожежної безпеки, а також навчитися поводитися з засобами гасіння пожежі. На молочнотоварній фермі відповідальність за організацію охорони праці та протипожежну безпеку покладається на завідуючого фермою.

4.4. Характеристика виробничого процесу, можливих виробничих небезпек при введенні лікарських речовин коровам

В переліку заходів по попередженню нещасних випадків на молочнотоварній фермі передбачено додаткове огороження вантажопідйомного обладнання, сигналізація, огороження ям, траншей, колодязів. В переліку заходів по загальному покращенню умов праці введено: обладнані кутки безпеки, придбана необхідна література для організації навчання спеціалістів і працівників, проведення лекцій і бесід.

В комплекс робіт, які забезпечують безпеку працюючих при затриманні посліду у корів, значення повинні мати наступні заходи:

Загальні вимоги:

1. Допускаються до роботи спеціалісти, а також особи не молодше 18 років, які пройшли навчання з охорони праці та медичний огляд.
2. Вагітні жінки та жінки, що годують груддю до цієї роботи не допускаються.
3. Під час проведення ветеринарно-санітарних заходів не допускається присутність сторонніх осіб.

4. Для заспокоєння тварин з метою забезпечення безпеки працівників необхідно застосовувати нейролептичні, міорелаксивні препарати.

5. Відповідальною особою за проведення ветеринарно-санітарних заходів є головний ветеринарний лікар. Він організовує навчання ветеринарних працівників з безпеки праці, забезпечує інструкціями з безпечного виконання робіт.

6. Працівники, ті які мають незначні рани, садни або захворювання шкіри, допускаються до роботи з дозволу медичного працівника.

7. Препарати для лікувальних, профілактичних, діагностичних і санітарних заходів слід застосовувати при наявності етикеток і супровідних документів.

8. До роботи по догляду за тваринами, хворими на заразні хвороби допускаються особи, що проінструктовані про особисті застережні заходи [1, 15, 16, 21 35, 44].

Впровадження запропонованих заходів дозволить поліпшити умови праці і не допустити нещасних випадків та захворювань на виробництві.

Розглянемо основні небезпеки при введенні лікарських речовин коровам в таблиці 4.2.

Таблиця 4.2

Структурно-логічна схема аналізу виробничих небезпек при введенні лікарських речовин коровам

№ п/п	Назва операції, роботи та знарядь і засобів праці	Виробничі небезпеки			Можливі варіанти наслідків (Т)	Заходи безпеки
		Небезпечні умови (В _р)	Небезпечні дії	Небезпечні ситуації (П)		
1	Огляд корови	1. Сильний, зрівноважений, рухливий тип нервової діяльності. 2. Корова з інфекційними або інвазійними захворюваннями. 3. Відсутність засобів індивідуального захисту.	1. Грубе поводження з твариною. 2. Порушення правил огляду тварини.	1. Травмування твариною людини. 2. Зараження людини зоо-антропонозами.	1. Травми різного характеру та ступеню тяжкості 2. Захворювання різного характеру та ступеню тяжкості	1. Розробити і забезпечити працівників інструкціями. 2. Провести цільовий інструктаж. 3. Додаткова фіксація тварини. 4. Забезпечити засобами індивідуального захисту.

2	Заведення корови в станок	1. Несправні засоби фіксації. 2. Неврівноважений нервовий стан тварини. 3. Несправність станка 4. Необачність ветеринарного лікаря.	1. Неправильне використання засобів фіксації. 2. Необережне поводження з твариною.	1. Травмування людини. 2. Травмування твариною.	1. Травми різного характеру та ступеню тяжкості 2. Захворювання різного характеру та ступеню тяжкості.	1. Забезпечити працівників справними засобами фіксації та інструкціями, 2. Додаткова фіксація. 3. Провести інструктаж по правилам безпеки при фіксації тварин.
3	Введення лікарських речовин	1. Збудженість тварини. 2. Корова з інфекційними або інвазійними захворюваннями. 3. Відсутність у лікаря ветеринарної сумки. 4. Необачність ветеринарного лікаря. 5. Передозування препарату	1. Зберігання голок, пробірок та гострих інструментів у кишені. 2. Необережне введення препарату.	1. Травмування твариною. 2. Інфікування, необережне поводження з ветеринарним обладнанням.	1. Травми різного характеру та ступеню тяжкості 2. Захворювання різного характеру та ступеню тяжкості.	1. Забезпечити лікаря ветеринарною сумкою та сучасним, справним, одноразовим ветеринарним обладнанням, інструкціями 2. Провести цільовий інструктаж. 3. Виключити при маніпуляції різкі рухи. 4. Правильно розрахувати дози
4	Виведення тварини зі станку і заведення її в стійло.	1. Зняття засобів фіксації. 2. Збудженість тварини. 3. Несправність станка 4. Необачність ветеринарного лікаря.	1. Необережне поводження з твариною та інструментами для фіксації.	1. Травмування твариною та інструментами для фіксації.	1. Травми різного характеру та ступеню тяжкості. 2. Подряпини.	1. Забезпечити заходи безпеки, інструкції, 2. Провести інструктаж по правилам безпеки при знятті засобів фіксації.

4.5. Рекомендації щодо впровадження безпечних і здорових умов праці

На основі наведеного матеріалу можна зробити висновок про те, що в господарстві створюються умови для дотримання вимог з охорони праці та техніки безпеки. Необхідно і надалі вести роботу по недопущенню нещасних випадків на виробництві.

Заходи по покращенню умов і охорони праці:

1. Забезпечити працівників справними засобами фіксації тварин, інструкціями та засобами індивідуального захисту.
2. Провести цільовий інструктаж.
3. Посилити контроль за проведенням медичного огляду працівників.
4. Посилити контроль за проведенням навчання з охорони праці.
5. Доцільно розробити та впровадити порядок стимулювання активного сприяння працівників вирішенню питань охорони праці.
6. Перевірити комплектацію первинних засобів пожежогасіння.

Пропозиції.

Пропонуємо в даному господарстві звернути увагу на вчасне вибраковування тварин з неврівноваженим нервовим станом, слідкувати за забезпеченням ветеринарних лікарів спеціальними сумками та засобами індивідуального захисту.

Забезпечити персонал ферми необхідними інструкціями з техніки безпеки та слідкувати за проведенням періодичного інструктажу.

Керівникам господарств вести постійний контроль за дотриманням положень по охороні праці. Впровадження запропонованих заходів, дасть можливість зменшити вплив шкідливих факторів при післяродовій патології у корів.

5. ЕКОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА ВЕТЕРИНАРНИХ ЗАХОДІВ

Охорона природи – це планова система державних, міжнародних та суспільних заходів, спрямованих на раціональне використання природних ресурсів, їх охорону і відновлення. Сільське господарство знаходиться у тісному зв'язку з умовами зовнішнього середовища, наявністю і можливістю експлуатації природних ресурсів – землі, прісної води, лісів, рослинного та тваринного світу.

Забруднення навколишнього середовища є одним із найбільш суттєвих факторів, який негативно впливає на тривалість життя та здоров'я людей і збільшує небезпеку генетичних порушень. Вплив людини позначається на всіх природних ресурсах і компонентах біосфери (земельному покриві, літосфері, гідросфері, атмосфері, тваринному та рослинному світі) [46].

Основні законодавчі акти, що регулюють ці процеси, представлені в Україні наступними документами:

1. Закон України «Про охорону навколишнього середовища». Затверджений Постановою Верховної Ради від 18. 12. 1990 р.
2. Земельний Кодекс України від 25.10.2001 з останніми змінами від 08.07.2011 № 2768-III.
3. Закон України «Про тваринний світ» від 13.12.2001 № 2894-III.
4. Закон України «Про внесення змін до Закону України “Про тваринний світ” щодо посилення заходів по боротьбі з браконьєрством» від 12.05.2011 № 3325-VI.
5. Закон України «Про внесення змін до Закону України “Про ветеринарну медицину” щодо виробництва та обігу ветеринарних препаратів» від 16.06.2011 № 3522-VI.

Господарство СТОВ «Славутич» споруджене відповідно до норм і правил, що вимагаються при будівництві подібних об'єктів.

Господарство розташоване в 25 км від районного центру. Територія ферми винесена за межі населеного пункту на 300 м. До ферми дорога частково має тверде покриття. Територія ферми не повністю огорожена та немає дезбар'єру і санпропускнику. На території господарства старі осокори вирубані, а нові дерева – не насаджені.

Прибирання гною в усіх тваринницьких приміщеннях здійснюється за допомогою скребкового навозотранспортеру. Після очищення ферм гній вивозиться у гноєсховище, де і зберігається певний час. Гноєсховище в господарстві знаходиться на відстані 500 м від виробничих приміщень. Гній знезаражується біотермічним способом. Гноєсховище не огорожене, під'їзні дороги ґрунтові, що ускладнює завезення гноївки, її вивезення та формування буртів.

Стічні води знезаражуються хімічним методом. Для цього використовують свіже гашене вапно з активністю хлору не нижче 25% з розрахунку 3 кг на 1 м кв.

Трупи загиблих тварин вчасно вивозять з приміщень на скотомогильник, де й проводять розтин на спеціально зацементованій площадці (крім випадків, коли розтин трупа забороняється ветеринарним законодавством). Доставку трупів на місце розтину виконує вантажний автомобіль по наряду, який не облаштований для таких цілей. Скотомогильник обкопаний ровом, але не огорожений забором, тому до нього мають доступ хижі звірі.

При зрошуванні гнойовими стоками в аерозолях можуть поширюватися збудники сальмонельозу, бруцельозу, лептоспірозу.

Біологічні препарати зберігаються в спеціально відведеній для цього кімнаті в наступному порядку. Всі препарати, що не мають токсичної чи отруйної дії зберігаються в шафі, що замикається на ключ. Препарати списку А (токсичні та отруйні) та списку В (токсичні та сильнодіючі) зберігаються в сейфі, що замикається на ключ та пломбується (на межі дверець сейфу та його стінки наклеюють папірець з печаткою лікаря ветеринарної медицини

господарства) щодня. Сироватки та вакцини (та інші препарати, що потребують зберігання при низьких температурах та при відсутності сонячного проміння зберігаються в підвальному приміщенні. Залишки біопрепаратів (вакцин, сироваток), що залишились після виконання ветеринарних заходів в господарстві знезаражують методом кип'ятіння протягом 30 хвилин, про що складається відповідний акт.

Дезінфікуючі препарати зберігаються в пристосованому сараї. Хлорне вапно, зокрема, знаходиться на підлозі. Під даний дезінфектант підкладено водонепроникний матеріал (клейонку). Використовують цей дезінфектант для побілки стін в виробничих приміщеннях.

Атмосферне повітря може забруднюватися і мікроорганізмами верхнього земного шару. Резистентність мікроорганізмів залежить від роду і виду їх, відносної вологості, температури, інтенсивності сонячної радіації.

Щороку, після переведення тварин у літні загони, проводять побілку стін та годівниць свіжо-гашеним вапном, що зменшує імовірність виникнення та розповсюдження грибкових та інфекційних захворювань.

Реалізація заходів на проведення запобігання забруднення повітря повинна починатися на стадії проектування тваринницьких комплексів, систем підготовки та використання гною.

Висновки:

1. Територія ферми має частково пошкоджені ділянки огорожі та немає дезбар'єру і санпропускнику.
2. Недостатня кількість дерев навколо ферми.
3. В поганому стані знаходиться гноєсховище. Не повністю виконуються вимоги щодо біотермічного знезараження гною.
4. Скотомогильник побудований не за вимогами. Неправильно проводиться доставка трупів на скотомогильник.

Пропозиції:

1. Відновити і відремонтувати частково пошкоджені місця огорожі ферми з метою захисту від занесення різних інфекцій. Обладнати дезбар'єр і санпропускник.

2. Поновити зелені насадження на та навколо ферми з метою виконання ними ізолюючої і фільтруючої функції.

3. Провести асфальтування під'їзних ділянок та внутрішніх доріг на території ферми. Гній із гноєсховища використовувати як добриво для полів можна лише через півроку, оскільки гній, що використовується раніше може містити в собі збудників небезпечних хвороб тварин та людини, шкідливі речовини, які при цьому розповсюджуються на значні території.

4. Скотомогильник необхідно обгородити парканом, висотою 2 м. Організувати замикання огороженої території. Перед в'їздом на дану територію необхідно повісити табличку з інформацією про даний об'єкт. Для вивозу трупів тварин до скотомогильника використовувати лише одну машину, а якщо це неможливо, то після кожного такого випадку машину слід дезінфікувати. Перед вивозом трупів тварин, необхідно забезпечити герметичність кузова машини, щоб витоки трупу не забруднювали ґрунти (дорогу) та інші об'єкти навколишнього середовища по шляху слідування.

6. ВИСНОВКИ

1. Захворювання молодняку великої рогатої худоби шлунково-кишковими хворобами у всіх географічних і кліматичних зонах, займаючи перше місце серед хвороб незаразної етіології.

2. Причини що призводять до виникнення такого захворювання як діарея телят в господарствах є в першу чергу незадовільні умови утримання і годівлі маточного поголів'я, порушення зоогігієнічних норм утримання новонароджених телят та дія асоціації мікроорганізмів, на фоні зниженої резистентності організму тварин.

3. Покращення умов утримання та годівлі маточного поголів'я, покращення зоогігієнічних норм при утриманні молодняку, застосування індивідуальних будиночків на відкритому повітрі, застосування етіотропної, патогенетичної та імуностимулюючої терапії дозволяє значно зменшити терміни одужання, підвищити імунологічні показники крові у хворих телят за короткий термін, збільшити збереженість поголів'я і отримати значний економічний ефект у порівнянні з контрольними тваринами.

Пропозиції виробництву

1. Для покращення економічного стану господарства, підвищення рентабельності тваринництва та зниження захворюваності тварин шлунково-кишковими захворюваннями необхідно в першу чергу покращити кормову базу господарства та зоогігієнічні умови утримання маточного поголів'я.

2. Для профілактики захворювання молодняку великої рогатої худоби шлунково-кишковими хворобами наряду з покращенням годівлі маточного поголів'я необхідно вирощувати молодняк у приміщеннях з оптимальними параметрами мікроклімату придержуючись принципу пусто – занято.

3. Для профілактики захворюваності новонароджених телят діареєю після обсихання необхідно до 20 денного віку розміщати в індивідуальних будиночках на відкритому повітрі.

4. В весняно - літній період необхідно в сих тварин виводити у літні табори для очистки дезінфекції та санації приміщень у яких будуть утримуватися тварини.

5. Для лікування тварин хворих на діарею необхідно в першу чергу створити задовільні зоогігієнічні умови утримання, застосовувати комплексне лікування на фоні імунокорегуючої, етіотропної, патогенетичної та імуностимулюючої терапії.

6. Список використаної літератури.

1. Закон України «Про охорону праці» від 21.11.2002 р. №22-9-ІУ. Ж. – «Охорона праці». – №1. – 2003.
2. Абуладзе Н.И., Данилевский В.М. Ветеринарная рецептура с основами терапии профилактики.–М.: В.О. “Агропромиздат”, 1988.
3. Акулов А.В. / А.В.Акулов, В.О. Апатенко, Н.И.Архипов// Патологическая диагностика болезней крупного рогатого скота.– М.: Агропромиздат, 1987.–399с.
4. Андреева О. С. О роли патогенных серотипов кишечной палочки при заболевании молодняка сельскохозяйственных животных / О. С. Андреева // Мат. Всесоюз. конф. по болезням молодняка сельскохозяйственных животных и птиц. — М., 1984. — С. 54-56.
5. Андрейчин М. А. Углеродные энтеросорбенты в лечении больных острыми кишечными инфекциями / М. А. Андрейчин, А. С. Луцук, О. Л. Ивахив // Тез. докл. Пленума правления респ. науч.-мед. общества инфекционистов (Черновцы, 22 мая 1990 г.). – К., 1990. – С. 3.
6. Андрюнин Ю. И. Ветеринарно–санитарная защита ферм и методы дезинфекции / Ю. И. Андрюнин // Ветеринария. — 1989. — № 11. — С. 8-12.
7. Антонов В. Я. Лабораторные исследования в ветеринарии // В. Я. Антонов, П. Н. Блинов. — М. : Колос, 1971. — 637 с.
8. Арифмова С. И. Некоторые аспекты аэрозольной дезинфекции в промышленном птицеводстве / С. И. Арифмова, Д. З. Мухтаров // Санитария, микробиология и дезинфекция объектов животноводства. — М., 1986. — С. 91-97.
9. Афанасьев В.И./ В.И. Афанасьев, М.М. Алтухов// Краткий справочник ветеринарного врача.–М.: Агропромиздат, 1990.
10. Баженов А.Н./ А.Н. Баженов, В.У. Давыдов, А.А. Ефримов, //Профилактика внутренних незаразных болезней и лечение крупного рогатого скота в промышленных комплексах.–М.: Агропромиздат, 1987.–157с.
11. Байдевятов Ю. А. Забруднення повітря пташників у процесі їх експлуатації / Ю. А. Байдевятов // Ветеринарна медицина України. – 2001. – №10 – С. 29.
12. Баланин В. И. Зоогигиенический контроль микроклимата в животноводческих и птицеводческих помещениях / В. И. Баланин. – Изд. 2-е, перераб. и доп. – Л. : Агропромиздат, 1988.– 142 с.
13. Белов А.И./ А.И. Белов, А.Д. Беляков// Физиотерапия и физиопрофилактика болезней животных.–М.: Колос, 1983.
14. Богомоллов В. В. Качество питьевой воды – активная составляющая здоровья и продуктивности животных / В. В. Богомоллов, Е. Я. Головня, П. Г. Захаров // С.-Пб. : Практик, 2005. – С. 46-48.
15. Вода питьевая. Гигиенические требования и контроль за качеством (Вода питна. Гігієнічні вимоги та контроль якості) : ГОСТ 2874-82.
16. Гайовий О.Є / О.Є. Гайовий // Охорона праці в сільськогосподарському господарстві. – Довідник. – К.: Колос, 2000.
17. Гігієна тварин / Демчук М. В., Чорний М. В., Захаренко М. О., Високос М. П. – Харків : Еспада, 2006.– 520 с.
18. Горковенко Н. Е. Микробиологический мониторинг источников питьевой воды / Н. Е. Горковенко // Ветеринария. – 2006. – № 6. – С. 41-43.
19. ГОСТ 30518-97 Продукты пищевые. Методы выявления и определения количества бактерий группы кишечных палочек (колиформных бактерий). Введ. 1994-01-01. - Минск : Изд-во стандартов, 1997. – 5 с.
20. ГОСТ 7269-79 Мясо. Методы отбора образцов и органолептические методы определения свежести. – Введ. 1980-01-01. – М. : Стандартиформ, 2008. – 5 с.

21. Гряник Г.Н. / Г.Н. Гряник, С.Д. Лехман, Д.А. Бутко та ін. // Охорона праці. – К.: Урожай, 1994.
22. Данилевский В.М. / В.М. Данилевский, И.П. Кондрахин // Профилактическая и лечебная работа в животноводстве.–М.: Колос, 1983.
23. Данилевский В.М./ В.М. Данилевский // Внутренние незаразные болезни сельскохозяйственных животных.– М.: Агропромиздат, 1991.
24. Данилевский В.М./ В.М. Данилевский // Справочник по ветеринарной терапии–М.: Колос, 1981.
25. Данилевский В.М./ В.М. Данилевский, И.П. Кондрахин, А.В. Коробов// Практикум по ветеринарным незаразным болезням животных.– М.: Колос, 1992.
26. Дослідження крові тварин та клінічна інтерпретація отриманих результатів / В. І. Левченко, В. М. Соколюк, В. М. Безух. – Біла Церква, 2002. – 56 с.
27. Закомырдин А. А. Санация воздуха животноводческих помещений / А. А. Закомырдин, А. А. Поляков. - Руководство по ветеринарной санации. – Москва, 1986. – С. 86-96.
28. Закон про ветеринарну медицину [електронний ресурс]. Режим доступу: www.minagra.kiev.ua. – назва з екрану.
29. Застосування пробіотиків у ветеринарній медицині / І. Коцюмбас, М. Рожко, І. Кушнір та ін. / Ветеринарна медицина України. - 2003. - № 10. - С. 15-17.
30. Зубик Т. М. Дифференциальная диагностика инфекционных заболеваний / Т. М. Зубик, К. С. Иванов, А. П. Казанцев. - Л. : – Медицина, 1991. – 376 с.
31. Коваленко В. Л. Ефективність знезараження на м'ясопереробних підприємствах дезінфектантами пролонгованої дії / В. Л. Коваленко, М. Ф. Ященко // Ветеринарна біотехнологія. – К. : Аграрна наука, 2005. – № 7. – С. 59-63.
32. Колесников А. Н. "Пробиол-Л" в зоотехнической и ветеринарной практике / А. Н. Колесников, В. П. Неживенко // Эффективные корма и годівля. - 2007. - № 1. - С. 46-50.
33. Куликов Л. В. Статистические методы в зоотехническом эксперименте / Л.В. Куликов. – М. : Издательство Университета дружбы народов им. П. Лумумбы, 1987. – 90 с.
34. Лабораторные исследования в клинике / В. В. Меньшиков, Л. Н. Деликторская, Р. П. Золотницкая и др. - М. : Медицина, 1987. – 368 с.
35. Лехман С.Д. / С.Д.Лехман, В.П.Целинский, С.М.Козирев та ін. // Довідник з охорони праці в сільському господарстві (запитання і відповіді. ; За ред. С.Д. Лехмана. – К.: Урожай, 1990. – 400 с.
36. Лійна оцінка екстер'єру корів молочних порід : [Методичні вказівки для лаборат. занять і самост. роботи студентів із спец. 7.130.201 - "Зооінженерія"] / М. В. Зубець, М. І. Бащенко, Л. М. Хмельничий та ін. - Київ, 2000. – 30 с.
37. Лысюк В. В. Ассоциированные инфекции и иммуностимуляция в условиях откормочного хозяйства / В. В. Лысюк, В. М. Апатенко // Новое в учении о заразных болезнях вирусных, бактериальных, зоопаразитарных : Мат. 3-го съезда паразитологов 4-6.12.1991 г. — Киев, 1994. — С. 151-160.
38. Мак-Донелл Г. Антисептики и дезинфицирующие вещества: активность, действие и резистентность / Г. Мак-Донелл, Р. Денвер. – Москва, 2002. – 82 с.
39. Машков, В. И. Антимикробные средства и методы дезинфекции при инфекционных болезнях / В. И. Машков. – Москва : Медицина, 1997. – 295 с.
40. Машковский М. Д. Лекарственные средства / М. Д. Машковский. – Москва : Медицина, 2003. – 560 с.
41. Микробиологические и вирусологические методы исследований в ветеринарной медицине: справочное пособие / А. Н. Головкин, В. А. Ушкалов, В. Г. Скрыпник [и др.]; ред. А. Н. Головкин. – Харьков : НТМТ, 2007. - 512 с.
42. Стегній Б. Т. Сучасні аспекти етіології, патогенеза та профілактики ешерихіозу і сальмонельозу сільськогосподарських тварин в Україні / Б. Т. Стегній, В. Ю.

Касіч, О. Л. Оробченко // Ветеринарна медицина : міжвід. темат. наук. зб. – Харків, 2006. – № 86. – С. 321-325.

43. Стешов Ф.Ф. Сравнительная оценка методов обнаружения кишечной палочки при контроле качества дезинфекции / Ф. Ф. Стешов // Лабораторное дело. — 1997. — № 12. — С. 743-745.

44. Типове положення про порядок проведення навчання з питань охорони праці (затверджено наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01. 2005р., № 15).

45. Чорний М. В. Зоогігієна: наука і навчальна дисципліна / М. В. Чорний // Ветеринарна медицина України. – 1998. – № 7. – С. 32–33.

46. Митрошенко К.П. / Митрошенко К.П. //Справочник охраны природы.–М.: Агропромиздат, 1987.

Додатки

ИНСТРУКЦИЯ

по применению препарата Споровит жидкий (Sporovitum liqorum)

СОСТАВ И ФОРМА ВЫПУСКА

Лечебно-профилактический пробиотик Споровит содержит взвесь живых бактерий *Bacillus subtilis* штамма 12В и вспомогательные компоненты. Препарат по внешнему виду представляет собой однородную суспензию от бежевого до желто-коричневого цвета, при хранении образуется осадок, легко разбивающийся при встряхивании. Препарат расфасовывают во флаконах по 10, 20, 100, 250 и 400 мл.

ФАРМАКОЛОГИЧЕСКИЕ СВОЙСТВА

Препарат Споровит содержит уникальную по своей активности культуру сапрофитных микроорганизмов (сенной палочки) специально выделенного штамма 12В. При попадании в организм животного бактерии *Bacillus subtilis* продуцируют антибиотические вещества, и ферменты (протеазу, амилазу, гемицеллюлазу и др.). Механизм действия препарата заключается в высокой антагонистической активности по отношению к чужеродным патогенам (вирусам, аэробным бактериям и грибам), Препарат нейтрализует разрушающее действие токсинов на организм животных, оказывает комплексное противовоспалительное и иммуностимулирующее действие. Прием препарата нормализует и восстанавливает пищеварительные процессы у животных, улучшает аппетит, повышает усвояемость микро- и макроэлементов из рациона. Препарат устойчив и активен также при низких значениях рН. Полностью выводится из организма в течение 7 – 11 дней после последнего применения. Споровит по степени воздействия на организм теплокровных животных относится к малоопасным веществам и в рекомендуемых дозах не оказывает эмбриотоксического, тератогенного и сенсibiliзирующего действия.

ПОКАЗАНИЯ

Назначают сельскохозяйственным и мелким домашним животным, а также птице с целью профилактики и лечения бактериальных, вирусных и грибковых заболеваний (трихофитии, микроспории и кандидозов). При острых и хронических заболеваниях желудочно-кишечного тракта, печени, мочеполовой и дыхательной системы, гнойно-септических инфекциях (маститы, эндометриты, отиты, стафило- и стрептококкозах животных). С целью профилактики и лечения дисбактериозов у животных, в т. ч. обусловленных длительным приемом антибиотиков, после отравления и возникающих на фоне кормового стресса. Для стимулирования роста и развития молодняка, укрепления иммунитета у животных.

ДОЗЫ И СПОСОБ ПРИМЕНЕНИЯ

Лечебно-профилактический препарат Споровит задают животному перорально перед кормлением или вместе с кормом и питьевой водой, предварительно взболтав флакон с препаратом. Жидкую суспензию назначают в дозе по 1 мл на 10 кг веса животного, для птиц (голубей, кур, цыплят и др.) по 0,2 – 0,3 мл на голову, для суточных птенцов по 0,2 мл на 100 голов. С лечебной целью препарат применяют животным и птице два раза в сутки утром и вечером в течение 10 дней. В тяжелых случаях в первые три дня лечения необходимо увеличить в 10 раз терапевтическую дозу. С профилактической целью суспензию задают один раз в день в течение 7 дней, а затем, при необходимости особенно в неблагополучных по инфекционным заболеваниям регионах 2 раза в неделю на протяжении 2 месяцев. Споровит также может применяться аэрозольно с использованием специальных технических средств для обработки животных в животноводческих агропромышленных комплексах, рыбхозах и птицефабриках в соответствии со схемами выращивания и планами противоэпизоотических мероприятий.

ПОБОЧНЫЕ ДЕЙСТВИЯ

При правильном использовании и дозировке побочные явления, как правило, не наблюдаются.

ПРОТИВОПОКАЗАНИЯ

Повышенная индивидуальная чувствительность к препарату.

ОСОБЫЕ УКАЗАНИЯ

Особые меры предосторожности не предусмотрены. Убой и использование животноводческой продукции производятся без каких-либо ограничений.

УСЛОВИЯ ХРАНЕНИЯ

В сухом, защищенном от света, прохладном, недоступном для детей и животных месте при температуре не более 15 °С. Срок годности — 1 год. Вскрытые флаконы с препаратом можно хранить при температуре от 2 до 15 °С в течение 7 – 10 суток, при транспортировке и хранении допускается температура до 25 °С, но не более 30 суток и замораживание (при температуре меньше 0 °С) не более 3 суток.

ПРОИЗВОДИТЕЛЬ

ООО «Экохимтех», Россия.

Адрес: 450069, г. Уфа, ул. Ульяновых, д. 65.

Уп 5 фл по 10 мл (78 грн.)

